

EHDOTUS AMMATILLISEN KOULUTUKSEN RAHOITUKSEN LASKENTAPERUSTEISTA ANNETUN OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN ASETUKSEN 24 §:N MUUTTAMISESTA

1 Nykytila ja asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (1244/2020) 23 §:n 1 momentin mukaan työelämäpalautteen perusteella jaettavasta vaikuttavuusrahoituksesta 1/4 myönnetään työpaikkakyselyn perusteella ja 3/4 työpaikkaohjaajakyselyn perusteella.

Mainitun pykälän 2 momentin mukaan kunkin vastauksen pistemäärä kerrotaan kyseisen vastauksen kohdejoukkona olevien työpaikkajaksosten kestolla päivinä. Jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa on sovittu, että opiskelija ei ole hankkimassa osaamista työpaikalla kaikkina osaamisen hankkimisjaksoon kuuluvina säännönmukaisina opiskelupäivinä, otetaan huomioon vain työpaikalla hankittavan osaamisen osuus säännönmukaisista opiskelupäivistä. Työpaikalla hankittavan osaamisen osuutta määriteltäessä säännönmukaiseen opiskeluviikkoon katsotaan kuuluvaksi viisi opiskelupäivää.

Asetuksen 24 §:ssä on säädetty asetuksen voimaantulosta. Pykälän 1 momentin mukaan asetus tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 ja asetusta sovellettiin ensimmäisen kerran myönnettäessä varainhoitovuoden 2021 rahoitusta. Pykälän 3 momentin mukaan asetuksen opiskelija- ja työelämäpalautetta koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran myönnettäessä varainhoitovuoden 2023 rahoitusta.

Tällä asetusehdotuksella ehdotetaan muutettavan mainittua 24 §:n 3 momenttia siten, että asetuksen voimaantulosta osa-aikaisen työpaikalla tapahtuvan osaamisen hankkimista koskevan työelämäpalautteen osalta säädettäisiin erikseen.

2 Asetuksenantovaltuus

Asetuksenantovalta perustuu opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 32 g §:n 3 momenttiin, jonka mukaan vaikuttavuusrahoituksen perusteiden määräytymisestä ja laskennasta sekä 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun palautteen keräämisestä annetaan tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

3 Esityksen sisältö

Asetuksen 24 §:n 3 momentin mukaista voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavan siten, että osa-aikaisen työpaikalla tapahtuvan osaamisen hankkimisen osalta asetuksen työelämäpalautetta koskevaa säännöstä sovellettaisiin voimassa olevasta voimaantulosäännöksestä poiketen ensimmäisen kerran myönnettäessä varainhoitovuoden 2025 rahoitusta. Osa-aikaisuudella tarkoitettaisiin asetuksen 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua tilannetta, jossa opiskelija ei ole hankkimassa osaamista työpaikalla kaikkina osaamisen hankkimisjaksoon kuuluvina säännönmukaisina opiskelupäivinä.

Valtakunnallisen työelämäpalautteen kerääminen aloitettiin 1.7.2021, josta alkaen työpaikkaohjaajakysely on lähetetty enintään kaksi kertaa kuukaudessa niille työpaikoille, joissa edeltävän kahden viikon aikana on päättynyt opiskelijan oppisopimukseen tai koulutusoppimukseen perustuva työpaikkajakso. Työpaikkakysely lähetetään kaksi kertaa

vuodessa työpaikoille, joissa on edeltävän puolen vuoden aikana ohjattu opiskelijoita oppisopimukseen tai koulutusoppimukseen perustuen. Työpaikkakyselyllä palautetta on kerätty tammikuusta 2022 alkaen.

Palautteen keräämistä varten Opetushallitus muodostaa vastauslinkit automaattisesti koulutuksen järjestäjien Koski ja eHOKS -rekistereihin tallentamien opiskelijakohtaisten tietojen perusteella. Tietojen tallentaminen valtakunnallisiin rekistereihin ja tietojen käyttö perustuu lakiin valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017), valtioneuvoston asetukseen ammatillisesta koulutuksesta (673/2017) ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista (1244/2020). Vaikuttavuusrahoituksen laskennassa tarvittava työelämäpalautteen tietopohja saadaan suoraan valtakunnallisista tietovarannoista, erillistä kyselyä koulutuksen järjestäjille ei enää tehdä.

Työelämäpalautteen perusteella koulutuksen järjestäjille jaettavan vaikuttavuusrahoituksen laskenta perustuu koulutuksen järjestäjien eHOKS-rekisteriin tallentamiin opiskelijakohtaisiin tietoihin osaamisen hankkimisesta ja sen ajoittumisesta. Kun osaamista hankitaan työpaikalla, eHOKS-rekisteriin tallennetaan tutkinnon osittain työpaikkajaksot ja niiden alkamis- ja päättymispäivämäärät. Työpaikkajaksojen yhteyteen koulutuksen järjestäjä tallentaa tiedon osa-aikaisuudesta, jos opiskelija ei hanki työpaikalla osaamista kaikkina osaamisen hankkimisjaksoon kuuluvina säännönmukaisina opiskelupäivinä. Säännönmukaiseen opiskeluviikkoon katsotaan kuuluvaksi viisi opiskelupäivää. Osa-aikaisuustieto tallennetaan eHOKS-rekisteriin vain työpaikkajaksoille, ei muissa oppimisympäristöissä hankittavalle osaamiselle.

Työpaikkajakson osa-aikaisuustieto on ollut päivitettävä tieto 1.7.2021 alkaen. Tiedon tallennustapaa muutettiin koulutuksen järjestäjiltä saadun palautteen perusteella ja uusi tapa ohjeistettiin 16.12.2021. Tallennusta kevennettiin siten, että koulutuksen järjestäjän ei tarvitse huomioida osa-aikaisuustietoa tallentaessaan mahdollisten useampien työpaikkajaksojen yhtäaikaisuutta, vaan Opetushallitus kehittää omaa järjestelmäänsä tekemään laskentaa. Osa-aikaisuustieto on tullut tallentaa tarvittaessa kaikkiin työpaikkajaksoihin, joiden päättymispäivämäärä oli rahoituskaudella 1.7.2021–30.6.2022. Koulutuksen järjestäjillä oli mahdollisuus tehdä tietoihin korjauksia takautuvasti 30.9.2022 asti.

Tietopohjaa tarkistaessaan Opetushallitus havaitsi, että rahoituskaudella 1.7.2021–30.6.2022 osa-aikaisuustieto on tallennettu 24 %:iin kaikista työpaikkajaksoista. Rahoituskauden työpaikkajaksojen kokonaismäärä on yhteensä 310 444 kappaletta. Koulutuksen järjestäjistä 57 järjestäjää (43 %) oli tallentanut osa-aikaisuustietoja alle 10 %:iin työpaikkajaksojaan. Näiden järjestäjien osa-aikaisuustietoa sisältämättömien työpaikkajaksojen määrä oli yhteensä 114 119 kpl. Kaiken kaikkiaan osa-aikaisuustietoa ei sisältänyt 237 438 työpaikkajaksoa. Kattavasti eli yli 90%:iin työpaikkajaksojaan osa-aikaisuustiedon tallentaneiden järjestäjien määrä oli 19 kappaletta ja näiden järjestäjien työpaikkajaksojen määrä oli yhteensä 22 182 kpl.

Yleisesti oppisopimuskoulutuksessa työpaikkajakson osa-aikaisuus vaihtelee välillä 60–100 %, koska muualla kuin työpaikalla tapahtuva osaamisen hankkiminen on pienehkö osa osaamisen hankkimiseen käytetyistä päivistä. Koulutusoppimuksissa työpaikalla tapahtuva osaamisen hankkiminen voidaan käytännössä sopia osa-aikaisemmaksi suuremmalla vaihteluvälillä eli yleisemmin 20–100 %:iin käytetyistä osaamisen hankkimisen päivistä. (100 % tarkoittaa säännönmukaista opiskelua työpaikalla, johon ei sisälly osa-aikaisuutta).

Voimaantulosäännöstä olisi muutettava, koska kaikki koulutuksen järjestäjät eivät ole saaneet tallennettua yhdenmukaisesti työelämäpalautteen rahoituksessa käytettäviä osa-

aikaisuustietojaan Opetushallituksen eHOKS-rekisteriin siten, että palautetta voisi hyödyntää vuoden 2023 rahoituksessa. Keskeinen syy tähän on ollut tietojärjestelmissä olleet puutteet. Opetushallituksen rekisterissä ei ole ollut valmiutta varmistaa, että kaikkien järjestäjien osalta tarvittavat tietojen siirrot olisi tehty yhdenmukaisesti.

Työpaikkajakson osa-aikaisuus vähentää rahoituksen perusteena käytettävien työpaikkajaksojen päivien määrää. Tämän vuoksi sellainen järjestäjä, jolla tosiasiallisesti on osa-aikaisia työpaikkajaksoja, mutta jonka osa-aikaisuustietoja ei ole tallentuneet ollenkaan tai vain puutteellisesti eHOKS-rekisteriin, hyötyisi puutteellista tiedoista verrattuna niihin, jotka ovat tallentaneet oikein osa-aikaiset työpaikkajaksonsa. Työelämäpalautteen perusteella tuleva rahoitus jakautuisi yhdenvertaisesti koulutuksen järjestäjille, kun virheellinen osa-aikaisuustieto jäisi kokonaan ja kaikkien osalta huomioimatta varainhoitovuosien 2023 ja 2024 rahoituksen laskennassa.

4 Esityksen vaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Vuoden 2023 rahoituksessa käytettäisiin tiedonkeruujanjakson 1.7.2021–30.6.2022 palautetietoja ja vuoden 2024 rahoituksessa ajanjakson 1.7.2022–30.6.2023 tietoja. Vuoden 2023 osalta rahoituksessa käytettävä tiedonkeruujanjakso on jo päättynyt eikä osa-aikaisuustietoja voida enää jälkikäteen saada luotettavasti kerättyä. Varainhoitovuoden 2024 osalta tiedonkeruu on jo menossa, eikä ole valmiutta varmistaa takautuvasti, että kaikkien järjestäjien tiedonkeruujanjakson 1.7.2022–30.6.2023 tiedonsiirrot toteutuisivat yhdenmukaisesti. Opetushallituksen eHOKS-rekisteriä kehitetään siten, että varainhoitovuoden 2025 tiedonkeruujanjakson alkaessa 1.7.2023 eHOKS-rekisteriin on tehty tarvittavat muutokset tiedon laadun ja kattavuuden varmistamiseksi.

5 Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusmuutos on valmisteltu virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

Asetusehdotus on ollut lausunnoilla keskeisillä sidosryhmillä 19.10.–16.11.2022. Asetusluonnoksesta on pyydetty lausunnot keskeisiltä sidosryhmiltä. Asetusluonnokseen annettiin yhteensä 16 lausuntoa. Ehdotettua muutosta kannattivat kaikki lausunnonantajat, paitsi Suomen konservatorioliitto ry. Muut lausunnonantajat pitivät voimaantulon siirtymistä valitettavana, mutta ymmärsivät perusteet voimaantulon muuttamiselle. Konservatorioliitto totesi lausunnossaan, että musiikin ja tanssin freelancer-pohjaisen toimialan näkökulmasta ehdotus ei ole yhdenvertainen, vaikka ehdotuksessa näin väitetään ja tämän vuoksi Konservatorioliitto vastustaa esitystä. Liitto kiinnitti huomioita yleisesti asetuksen tarkoituksenmukaisuuteen ja kritisoi järjestelmän monimutkaisuutta.

Ehdotettu voimaantulon muutos tarkoittaisi sitä, että vuosien 2023 ja 2024 rahoituksen laskennassa kaikki työpaikkajakset käsiteltäisiin kokoaikaisina. Näin ollen kaikkia järjestäjiä kohdeltaisiin samalla tavalla. Voimaantulon muutosta ei ole pidettävä konservatorioliiton esittämällä tavalla syrjivänä.

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä, sillä laintarkastusyksikkö ei kiireisen työtilanteensa vuoksi ota ministeriötasoisia asetuksia tarkastettavaksi.

6 Voimaantulo

Muutoksen esitetään tulevan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2022.